

Österrike

Medlemsstaternas lagstiftning - Österrike

Våra översättare håller på att översätta den nya sidan till svenska.
Översättningen till [de](#) är dock redan färdig.

Introduktion – Det här avsnittet ger information om Österrikes rättsväsen och en översikt över österrikisk lag.

Rättskällor

Österrikisk rätt är huvudsakligen **skriven rätt**. Sedvanerätt spelar däremot en mycket begränsad roll. Högsta domstolens rättspraxis som ger viktiga riktlinjer för tillämpning av lagen är av stor betydelse men rättspraxis (domarskapad rätt) erkänns inte formellt som rättskälla.

Enligt **den konstitutionella rätten i Österrike** är allmänt erkända regler i internationell rätt en del av den federala rätten vilket innebär att **internationella fördrag** införlivas med det österrikiska rättssystemet (allmänt och specifikt införlivande).

Fördragsbestämmelsernas placering i det inhemska rättssystemet avgörs av innehållet.

För att internationella fördrag som ändrar eller kompletterar författningen ska godkännas av nationalrådet gäller samma krav för beslutsmässighet som vid antagande av resolutioner om konstitutionell lagstiftning på federal nivå. Samma krav gäller för antagande av lagförslag och resolutioner om internationella fördrag som ändrar eller kompletterar lagen.

I princip ingår förbundsrepubliken internationella fördrag på förslag från förbundsregeringen eller den bemyndigade förbundsministern. Internationella fördrag av politisk natur som ändrar eller kompletterar lagstiftningen måste godkännas i förväg av nationalrådet. Förbundsrepubliken kan uppdraga åt förbundsregeringen eller behöriga regeringsledamöter att ingå sådana internationella fördrag som varken är politiska eller ändrar eller kompletterar lagstiftningen.

I enlighet med den österrikiska federala konstitutionen har de **nio delstaterna** sin egen **konstitutionella delstatslagstiftning** utöver den (konstitutionella) förbundslagstiftningen. Delstaternas konstitutionella lagstiftning får inte strida mot den konstitutionella förbundslagstiftningen och är därför **underordnad** denna. I princip föreligger emellertid ingen sådan hierarki mellan förbundslagstiftning och delstatslagstiftning. Sedan 1988 har delstaterna också kunnat ingå internationella fördrag om frågor som ligger inom deras kompetensområde. Yttre angelägenheter sköts emellertid på förbunds nivå.

Typer av rättsliga instrument – rättsreglernas hierarki

Konstitutionella bestämmelser på förbunds nivå kräver således i regel två tredjedels majoritet av de avgivna rösterna i nationalrådet, med minst hälften av ledamöterna närvarande. En bestämmelse som åstadkoms genom ett sådant förfarande ska dessutom uttryckligen betecknas som "konstitutionell lag" eller "konstitutionell bestämmelse".

När nationalrådet beslutar om förbundslagstiftning krävs å andra sidan att minst en tredjedel av ledamöterna är närvarande och att förslaget erhåller absolut majoritet av de avgivna rösterna.

1. Grundläggande principer i förbunds författningen

Följande principer i den österrikiska förbunds författningen är grundläggande för den österrikiska rättsordningen:

- Demokratiprincipen.
- Maktfördelningsprincipen.
- Rättsstatsprincipen.
- Principen om republik.
- Förbundsstatsprincipen.
- Den liberala principen.

Dessa vägledande principer bildar tillsammans den **grundläggande konstitutionella ordningen**.

Den konstitutionella ordningen har stor betydelse eftersom alla större ändringar av förbunds författningen måste godkännas genom folkomröstning inom ramen för lagstiftningsförfarandet. Om någon av de underliggande riktlinjerna frångås eller om förhållandet mellan principerna förändras avsevärt anses författningen ha ändrats på ett grundläggande sätt (*Gesamtänderung*).

2. Primär och sekundär EU-rätt

Österrikes anslutning till Europeiska unionen den 1 januari 1995 innebar en grundläggande förändring av den österrikiska förbunds författningen. Sedan Österrikes anslutning är dess grundläggande rättsordning baserad inte bara på österrikisk konstitutionell rätt utan även på EU-rätten (**konstitutionell dualism**). Den förhärskande synen är att **EU-rätten har företräde framför inhemsk rätt** och även framför förbunds författningsrätt men att de grundläggande principerna i förbunds författningen fortfarande är överordnade.

3. "Allmän" konstitutionell rätt på förbunds nivå

I den konstitutionella lagstiftningen anges den politiska verksamhetens "spelregler" eftersom den reglerar följande:

- Lagstiftningsförfarandet.
- De viktigaste organens ställning i staten.
- Förhållandet mellan förbundsregeringen och delstaterna när det gäller att stifta och tillämpa lagar.
- De offentligrättsliga domstolarnas tillsyn över regeringens verksamhet.

4. Förbundslagstiftning

Förbunds författningens rättsstatliga grundprincip innebär att lagen är bindande för alla rättstillämpande myndigheter (förvaltning och domstolsväsende). Förbunds författningen fördelar lagstiftningsbefogenheter mellan förbundsregeringen och delstaterna.

5. Förordning

Förordningar är **allmänna rättsliga bestämmelser som utfärdas av myndigheter** och riktar sig till medborgarna. För utfärdande av tillämpningsbestämmelser (*Durchführungsverordnungen*), som används för att ange den närmare innebörden av mer allmänt hållna lagstiftning, finns en generell delegeringsordning som grundar sig på författningen. Förordningar som syftar till att ändra eller komplettera lagen kräver uttrycklig delegering enligt författningen.

6. Beslut

Beslut är i första hand förvaltningsrättsliga instrument för att verkställa lagen och som riktar sig till en eller flera närmare angivna personer.

Institutionell ram

Institutioner ansvariga för antagandet av rättsregler

Enligt förbunds författningens fördelning av behörighet mellan förbund och delstater är olika organ ansvariga för lagstiftningsarbetet.

Nationalrådet och förbundsrådet antar förbundslagstiftning. Nationalrådets 183 ledamöter utses genom direkta val medan förbundsrådet, som normalt endast har vetorätt, väljs av delstatsparlamenten.

Delstatsparlamenten godkänner lagstiftningen på delstatsnivå.

Beslutsprocess

Förslag till förbundslagstiftning kan läggas fram för nationalrådet

- av ledamöterna (initiativframställningar),
- av förbundsregeringen (regeringens lagförslag),
- av förbundsrådet.

Ett lagförslag som läggs fram av minst 100 000 röstberättigade personer eller av en sjättedel av de röstberättigade i tre delstater (folkets förslag) kan läggas fram för nationalrådet.

I praktiken har **lagförslag från förbundsregeringen** störst betydelse. Lagförslag från förbundsregeringen måste antas enhälligt av förbundsregeringen (ministerrådet). Innan förbundsregeringen fattar beslut läggs den ansvariga förbundsministerns lagförslag fram för bedömning av andra organ (delstater, intresseorganisationer).

Efter att ha godkänts i förbundsrådet (budgetlagstiftning på förbunds nivå behöver inte behandlas i förbundsrådet eftersom den enbart hör till nationalrådets befogenheter) måste lagförslag som utfärdas av nationalrådet läggas fram av förbundskanslern för **underskrift** av förbundspresidenten.

Om nationalrådet så beslutar eller om en majoritet av nationalrådets ledamöter så begär måste alla lagar som utfärdas av nationalrådet godkännas genom **folkomröstning** innan de blir giltiga. Därutöver krävs folkomröstning om varje grundläggande ändring av förbunds författningen.

Förbunds presidenten bekräftar med sin underskrift att den aktuella förbundslagstiftningen har kommit till på ett författningsenligt sätt. Underskriften ska **kontrasigneras** av förbundskanslern.

Därefter offentliggörs förbundslagstiftningen i *Bundesgesetzblatt*. Om inte annat föreskrivs i den aktuella förbundslagstiftningen (retroaktiv verkan eller senare ikraftträdande) **träder den i kraft** dagen efter den dag då det aktuella numret av *Bundesgesetzblatt* offentliggörs och distribueras.

En lag kan upphävas antingen uttryckligen genom formellt upphävande eller genom att det utfärdas en rättsregel vars innehåll strider mot den (lex posterior derogat legi priori). Speciallagstiftning har företräde framför allmän lagstiftning (lex specialis derogat legi generali). Dessutom kan det i en lagbestämmelse fastställas hur länge den är giltig.

Rättsdatabaser

🔗 [Rättsligt informationssystem för republiken Österrike](#) (RIS), som samordnas och drivs av den österrikiska förbundsregeringens kansli ger tillgång online till österrikisk lagstiftning.

Är tillgången till databasen kostnadsfri?

Tillgången till [Rättsligt informationssystem för republiken Österrike](#) (RIS) är kostnadsfri.

Kort beskrivning av innehållet

Databasen RIS ger information om:

- **Förbundslagstiftning.**

1. Förbundslagstiftning.
2. Officiella tidningar med giltiga versioner av österrikisk förbundslagstiftning sedan 2004.
3. Officiella tidningar med österrikisk förbundslagstiftning 1945–2003.
4. Officiella tidningar med lagstiftning 1848–1940.
5. Officiella tidningar med lagstiftning 1780–1848.
6. Tyska officiella tidningar med lagstiftning 1938–1945.
7. Lagförslag.
8. Lagförslag från regeringen.

- **Delstatslagstiftning.**

1. Delstatslagstiftning.
2. Aktuella officiella tidningar med delstatslagstiftning – med undantag för Niederösterreich och Wien.

- **Kommunala bestämmelser:** endast utvalda dokument från Kärnten, Niederösterreich, Salzburg, Steiermark och Wien.

- **Rättspraxis.**

1. Författningsdomstolen.
2. Förvaltningsdomstolen.
3. Förvaltningsdomstolens ”normförteckning” (*Normenliste*).
4. Avgöranden från högsta domstolen, delstaternas appellationsdomstolar (*Oberlandesgerichte*) och andra domstolar.

5. Oberoende förvaltningsnämnder.
6. Oberoende skattenämnden.
7. Asyldomstolen.
8. Oberoende federala asylnämnden.
9. Miljönämnden.
10. Federala kommunikationsnämnden.
11. Tillsynsmyndigheter för offentlig upphandling.
12. Besvärsnämnd och högsta domstol i disciplinärenden.
13. Dataskyddsmyndigheten.
14. Tillsynsmyndigheten på området för personalrepresentation.
15. Myndigheten för likabehandling.
  - **Dekret.**
    1. Dekret från förbundsministerier.
    2. Dekret från federala justitieministeriet.

Vissa österrikiska lagar är även tillgängliga på engelska.

Mer information finns på webbplatsen för [Österrikes rättsliga informationssystem](#).

Länkar

[Rättsordning – Österrike](#)

Sidans nationella språkversion sköts av respektive medlemsland. Översättningarna har gjorts av EU-kommissionen. Det är möjligt att översättningarna ännu inte tar hänsyn till eventuella ändringar som de nationella myndigheterna har gjort. Europeiska kommissionen fritar sig från allt ansvar för information och uppgifter i detta dokument. För de upphovsrättsliga regler som gäller för den medlemsstat som ansvarar för denna sida hänvisas till det rättsliga meddelandet.

Senaste uppdatering: 25/04/2017